

A román pénzügyminiszter gazdasági helyzetértékelése

A román pénzügyminiszter a pedagógus és egyéb béremelésekről elfogadása kapcsán megtartott kormányülést követően – még a kormányfő lemondását megelőzően – (ön)kritikusan nyilatkozott a román gazdaság aktuális helyzetéről. Megítélése szerint az idei első költségvetési kiigazítás meglehetősen bonyolult lesz, mivel Románia gazdasági helyzete nem kiemelkedően jó, és Európa gazdasági helyzete sem kedvező.

A tanári fizetések jövő évi emelésére és az oktatási intézmények infrastrukturális beruházásaira vonatkozó politikai vállalást tartalmazó memorandumban foglaltak, illetve az egyéb ágazatokra vonatkozó béremelési döntések (egészségügy, rendvédelmi szervek) pusztán az év hátralévő részére mintegy 4 milliárd lejes (~800 millió euró) költségvetési erőfeszítést igényelnek. Ezzel összefüggésben a tárcavezető rámutatott arra, hogy az idei költségvetés egy adott kiadás/bevételi menetrendre épült, figyelembe véve azt is, hogy Románia túlzottdeficit-eljárás alatt áll. Az elfogadott intézkedések nyomán nyilvánvalóan szükség lesz a költségvetési erőforrások átcsoportosítására, a cselekvési prioritások átgondolására, de ehhez megvárják az I. félévi adatok alakulását. Hangsúlyozta, hogy Romániának alapvetően egy új, vagy korszerűsített, a közsférára vonatkozó egységes bértörvényre van szüksége, amely magában foglalja a szóban forgó követeléseket.

Saját:

A pénzügyminiszternek az eddigi kormányzati optimizmust teljes mértékben nélkülöző, a költségvetés szűk mozgásterére rávilágító nyilatkozata jelzi, hogy a bérköveteléseknek érvényt szerezni kívánó széleskörű és kitartó tüntetések nyomására meghozott (a tüntetéseket szervező szakszervezetek szempontjából egyelőre közel sem kielégítő) döntések, illetve annak várható terhei már kormányzati szinten nyilvánosan is elérték azt a határt, amikor a költségvetési egyensúly javítására célzó ütemterv tarthatóságát saját maguk is veszélyeztetve érzik. A konkrét bérkövetelések, illetve az ezeket nyomtatékosító utcai megmozdulások hatásra meghozott (beígért) intézkedések mögött azonban – a kormányfőváltáshoz, illetve annak elhúzódásához kapcsolódó bel- és pártpolitikai vetületken túlmenően – egyéb makrogazdasági kockázatok, bizonytalansági tényezők is meghúzódnak.

Elemzői vélemények már az elfogadásakor sem tartották kellőképpen megalapozottnak az idei évre megszavazott költségvetést, különös tekintettel a bevételi oldalra, aminek teljesíthetőségét a tavalyihoz képest lassuló gazdasági növekedés, visszafogottabb fogyasztás, illetve a mérséklődő infláció miatt erősen megkérdőjelezhetőnek ítélték.

Az időarányos költségvetési hiány az idei év első 4 hónap után tovább romlott, a GDP 1,72 %-át tette ki¹, miközben az éves tervek 4,4 %, illetve a túlzottdeficit-eljárás keretében tett vállalásnak megfelelően 2024-re 3 % alá kellene szorítani azt. Május végén a román adóhatóság, annak nagy adófizetőkkel foglalkozó igazgatóságának, valamint a vámhatóság vezetője lemondott, de egyes hírforrások szerint erre kormányfői felszólításra került sor a tervezettől jelentős mértékben elmaradó költségvetési bevételekre hivatkozva².

¹ A bevételek közel 10 %-kal, míg a kiadások 16 %-kal voltak magasabb szinten az előző év azonos időszakához képest.

² Az év első öt hónapjában közel 9 milliárd lejgel (~1,8 milliárd euró) kevesebb folyt be az államkasszába.

A költségvetés egyensúlyi helyzetének alakulásával párhuzamosan ugyanakkor **az államadósság növekedésének gyorsuló üteme**, és ezzel **együtt a fizetendő kamatok összegének emelkedése is aggodalomra ad okot**. Az idei évre a 2023-as költségvetésben becsült finanszírozási igény mintegy 150 milliárd lej (~30 milliárd euró), ami azt jelenti, hogy államadósság az év végére meghaladhatja a 800 milliárd lejt. Amennyiben az első negyedév növekedési üteme fennmarad, a kamatfizetések 2023-ban összesen több mint 7 milliárd eurót tehetnek ki, ami 1 milliárd euróval több, mint 2022-ben.

Románia államadóssága idén eddig két nem kívánatos rekordot döntött: egyrészt abszolút értéke átlépte a 700 milliárd lejes (~141 milliárd euró) szintet, másrészt meghaladta a GDP 50 %-át.

Az aktuális körülmények között, illetve a négy választást is magában foglaló, vagyis a költségvetési fegyelem érvényre juttatása szempontjából erősen kétséges jövő évre tekintettel a várható kormányzati személycserék nyomán potenciálisan érintett **tárcavezető helyzetértékelése szakmai szemszögből meglepően reálisnak értékelhető**, azonban a vázolt problémák (politikai) megoldása a szociáldemokrata vezetésű új kormány nagy valószínűséggel liberális pénzügyminiszterére hárul.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Bukarest